

18 aprel / 2020

# Canlı bir roman

**Əjdər Olun yeni əsərinin tanıdığımız "əhalisi" haqqında**

"Hövsələm daralmışdı. Düşüncələrimdə dəlaşiqlik vardi. Ürayım az qalırı qopub yerindən çıxıns. Bayaqlanı alımdəki iki kəlməlik telegramı irəli-geri neçə dəfə oxumuşdum. Ayrı vaxt tamam başqa, doxsan doqquz faiz xoş ovqat yaradın bu sözlər indi bölgəzimə iləşib qalmışdı. Bilirdim ki, qardaşının Qazaxistandan gəndərdiyi telegramdakı "Gal görüşək!" çağırışı taraz söhbətə oxşamır, qaribciliyən, nisgildən-zaddan doğan umsuq deyil. Qardaş mənimdi, içincə-çölüne yaxşı bələd idim, su xirtdayına çıxmayınca özünü dərtib duracaqdı. Tərs oğlu tərs, canını dışına tutub dirnaqları ilə cırmaqlaya-



ki-

tabları işiq üzü görüb. İstedadlı söz adamı kimi qələmini müxtəlif janrlardan da sınaib, müəllifin hekayələrindən və publisistik yazılarından ibarət "Sasından tanınan", "Ölümle zarafat", "Qrafoman", "Şəhər komandirinin meymunu", "Portret hekayələr", "Habil Əliyevin lətifələri" kitabları oxucular maraqla qarşılıyib. Son illər pyesləri və başqa dillerden tərcümə etdiyi səhnə əsərləri müxtəlif teatrlarımızda oynanılb, ssenarileri əsasında sanədli filmlər çəkilib. Əjdər Ol imzası Türkiyə, Rusiya, İran, Gürcüstən, Almaniya, Serbiya, Polşa, Moldova oxucularına da yaxşı tanışdır.

Əjdər Ol bədii yaradıcılığının uğurlarına görə "Qızıl kəlmə", "Cəfər Cabbarlı", "Mahmud Kaşqarı" mükafatlarına layiq görülüb, "Milli kitab mükafatı"nın laureatıdır.

Tehran Əlişanoğlu, Sabir Bəsirov kimi tanmış alimlər Əjdər Ol barede sanballı kitablar yazıb, yaradıcılıq xüsusiyyətlərini geniş təhlil ediblər.

**Əjdər Ol ki,  
Əjdər Ol...**

Yazının əvvəlinde de qeyd etdiyimiz kimi, Əjdər Ol "LO" adlı yeni və canlı bir romanı oxuculara təqdim edib. Kitabı neşr edən "Qanun" nəşriyyatı romanı belə tanıdir: "LO" romanı uydurma deyil, canlıdır, gerçəkdir. Əsər son iki yüz ilde xalqımızın en böyük hadisələrinin baş verdiyi 1988-1993-cü əllerin əhatə edir.

Bir-birini izleyən olaylarda öz adı ilə iştirak edən qəhrəmanları milli azadlıq hərəkatının, dövlət müstəqilliyyinin, Qarabağ müharibəsinin feal iştirakçılarından. Onları heyatda da tanrıyırıq. Hadisələrin şahidi olan müəllif insanların tələyini dəyişən, evlərimizin içərisində qədar galib çıxan qanlı-qadəli hadisələri geniş panoramda təsvir edir. İlk sehifədən oxu-

cu romanın "əhalisi" nə qaynayıb-qarışır. "LO" hər kəsin romanıdır".

Kitabı vərəqələdikcə buna bir daha emin olursan. Romanın "əhalisi"- müəllifin valideynləri, qardaşı Qara, SSRİ-nin sonuncu prezidenti Mixail Qorbaçov, müxtəlif vaxtlarda Azərbaycanın rəhbərlik etmiş Əbdürəhman Vəzirov, Ayaz Müttəlibov, Əbülfəz Elçibay, Heydər Əliyev, Prezidentin millətlərərəsi münasibətlər üzrə dövlət müşaviri, Ziya Bünyadov, Bəxtiyar Vahabzada, Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə, Anar, Elçin, Sabir Rüstəmxanlı, Ədər Xanbabayev, Aqil Abbas, Yəzicilər Birliyinin Şüvələndəki Yaradıcılıq Evinin direktoru Əli müəllim, İsa Qəmər, Pənah Hüseynov, İsgəndər Həmidov, Etibar Məmmədov, Nəmət Panahlı, Hacı Əbdül, Rafiq Turabxanoğlu, Sərat Hüseynov, müəllifin usaqlıq dostu Balas, sinif yoldaşı Səmədağa, oğru dünyasının nümayəndəsi Babayar, qonşu Həyyəva arvad, seksli heyatında bir-birinin ardınaq ağız zərbələr alan Fərəh və digərləridir.

Ermenistandan məcburi köçkünen düşən ailələrin Bakıda üzəldiyi çətinliklər, 20 Yanvar faciəsinin şəhidlərinin ve şahidlərinin hissələri, Qarabağda hərbi əməliyyatlar, mühərribənin ağrı və acıları, 1993-cü ilin yayında baş veren mürəkkəb proseslər, əvvəl anasını, sonra ise atasını itirən müəllifin yaşıntıları canlı romanda canlı, inandırıcı, dinamik təsvir edilir.

1988-ci ildən bəri ağırılıcılı günlerimizden bəhs edən canlı romanı müəllif nikbin notları bitirir: "...Xoş bir səhər idi... Əvvəlkim kimi torpaqlarımız münbitliyin, dağlarımız müdürülliyyin, çaylanımız coşgunluğunun, dəni-zimiz qüdrətin saxlayındı. Mən belə gördürüm. Belkə də, sevgi gözlerimi tutmuşdu... Yena de işə gedirdim... Artıq yazdım romanın çıxmışdım..."

Yaxın tariximizin bələdçi-si olan canlı romanı "Qanun" Əsəd Cahangirin və Mahir N.Qarayevin redaktorluğu ilə oxuculara təqdim edib. Kitabın üz qabığındaşı şəkilin müəllifi isə Xalq rəsamı Sakit Məmmədovdur.

Tanmış şair, publisist və tərcüməçi Əjdər Olun "LO" romanında xatırlamalı, ibret götürməli və öyrənməli çoxlu möqəmlər var. Canlı romanlarda olduğu kimi...

Etibar CƏBRAYILOĞLU



cırmaqlaya quyunun dibindən çıxarı, amma kim-səni köməyə çağırıbmaz. O qədər həqeqələrini gör-müşdüm ki..."

Tanmış şair, publisist və tərcüməçi Əjdər Olun "LO" canlı romanı bu hadisə ilə başlayır. Müəllif əsgəri xidmətə olan qardaşından telegram alıb. Nigarəncilik səbəbsiz deyil, qardaş əsgər kimi XX əsrin en böyük ekoloji faciələrindən sayılan Çernobil Atom Elektrik Stansiyasındaki qəzanın nəticələrinin aradan qaldırılmasına cəlb olunub. Şüalanmaya məruz qaldığından müalicə olunmadıq üçün Qazaxistana göndərilib.

Müəllifin yolboyu keçirdiyi hissələri, qardaşı Qara ile xəstəxanada görüşünün həyecanı oxumaq mümkün deyil. Əsər əvvəldən axıracan maraqla oxunur, çünkü Əjdər Ol onu canlı roman kimi təqdim edir.

**O Əjdər Ol ki...**

Ədəbi aləmə şeirlə gələn Əjdər Ol öten əsrin 80-ci illərindən başlayaraq "Geləcəkdə yaşayırıam", "Alın ya-zıma düzəliş", "Hamı sənə can deyir", "Könül vuruşu", "Günebaxan zəmisi" və s.